

**Nota van beantwoording zienswijzen
ontwerpbestemmingsplan 'Borger, Zonnepark
Daalkampen' en omgevingsvergunning**

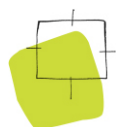
**Nota van beantwoording zienswijzen
ontwerpbestemmingsplan 'Borger,
Zonnepark Daalkampen' en
omgevingsvergunning**

Inhoud

Nota van beantwoording zienswijzen

6 september 2018

Projectnummer 030.00.02.83.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Overzicht zienswijzen	7
3	Ontvankelijkheid	8
4	Beantwoording zienswijzen	9
4.1	Zienswijzen 1 t/m 83	9
4.1.1	Zienswijze	9
4.1.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	9
4.1.3	Conclusie	17
4.2	Zienswijzen 84 t/m 125	17
4.2.1	Zienswijze	17
4.2.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	17
4.2.3	Conclusie	17
4.3	Zienswijzen 126 t/m 135	17
4.3.1	Zienswijze	17
4.3.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	17
4.3.3	Conclusie	18
4.4	Zienswijzen 136 en 137	18
4.4.1	Zienswijze	18
4.4.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	18
4.4.3	Conclusie	19
4.5	Zienswijzen 138 en 139	19
4.5.1	Zienswijze	19
4.5.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	19
4.5.3	Conclusie	21
4.6	Zienswijzen 140 en 141	21
4.6.1	Zienswijze	21
4.6.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	21
4.6.3	Conclusie	22
4.7	Zienswijze 142	22
4.7.1	Zienswijze	22
4.7.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	22
4.7.3	Conclusie	23
4.8	Zienswijze 143	23

4.8.1	Zienswijze	23
4.8.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	23
4.8.3	Conclusie	23
4.9	Zienswijze 144	23
4.9.1	Zienswijze	23
4.9.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	24
4.9.3	Conclusie	24
4.10	Zienswijze 145	25
4.10.1	Zienswijze	25
4.10.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	25
4.10.3	Conclusie	25
4.11	Zienswijze 146	25
4.11.1	Zienswijze	25
4.11.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	26
4.11.3	Conclusie	29
4.12	Zienswijze 147	29
4.12.1	Zienswijze	29
4.12.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	29
4.12.3	Conclusie	30
4.13	Zienswijze 148	30
4.13.1	Zienswijze	30
4.13.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	31
4.13.3	Conclusie	31
4.14	Zienswijze 149	31
4.14.1	Zienswijze	31
4.14.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	32
4.14.3	Conclusie	32
4.15	Zienswijze 150	32
4.15.1	Zienswijze	32
4.15.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	32
4.15.3	Conclusie	32
4.16	Natuur en Milieufederatie Drenthe (zienswijze 151)	33
4.16.1	Zienswijze	33
4.16.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	34
4.16.3	Conclusie	35
4.17	Provincie Drenthe (zienswijze 152)	35
4.17.1	Zienswijze	35
4.17.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	35
4.17.3	Conclusie	36
4.18	Zienswijze 153	36

4.18.1	Zienswijze	36
4.18.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	37
4.18.3	Conclusie	39
4.19	Astron (zienswijze 154)	39
4.19.1	Zienswijze	39
4.19.2	Reactie gemeente Borger-Odoorn	40
4.19.3	Conclusie	40
5	Wijzigingen bestemmingsplan	41
5.1	Toelichting	41
5.1.1	Beekdal	41
5.1.2	Astron	41
5.1.3	Archeologie	42
5.1.4	Advies GGD Drenthe	42
5.2	Bestemmingsplanregels en verbeelding	44
5.2.1	Archeologie	44

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het ontwerpbestemmingsplan 'Borger, Zonnepark Daalkampen' met bijbehorende stukken lag gedurende zes weken ter inzage. De terinzagelegging ving aan vanaf 7 juni 2018 en duurde tot en met 18 juli 2018. Deze terinzagelegging was op grond van artikel 3.31 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Deze wettelijke bepalingen schrijven voor dat een bestemmingsplan, voordat deze al dan niet wordt vastgesteld, eerst zes weken ter inzage moet liggen. In deze periode kan een ieder een zienswijze kenbaar maken.

Dit ontwerpbestemmingsplan is onderdeel van een gemeentelijke coördinatieregeling (welke door de gemeenteraad van Borger-Odoorn is genomen op 24 mei 2018) om op die manier een zonnepark te bouwen op de agrarische percelen ten westen van de woonwijk Daalkampen.

De gemeentelijke coördinatieregeling bestaat op grond van artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening en heeft bij het onderhavige project betrekking op de voorbereiding van dit bestemmingsplan, de omgevingsvergunning en nog eventueel later benodigde besluiten.

Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn er 154 zienswijzen binnengekomen. Behalve tegen het bestemmingsplan zijn er ook zienswijzen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning ingediend. Deze zienswijzen zijn inhoudelijk gelijk aan de zienswijzen tegen het bestemmingsplan. Deze nota dient derhalve ook te worden beschouwd als beantwoording van de zienswijzen tegen de ontwerp omgevingsvergunning.

Het college van burgemeester en wethouders neemt de ingediende zienswijzen in behandeling. De zienswijzen worden in dit document samengevat en voorzien van beantwoording. Indieners van een zienswijze krijgen hierover ook schriftelijk bericht.

Na behandeling van de zienswijzen past het college van burgemeester en wethouders het ontwerpbestemmingsplan zo nodig aan en wordt het voorgedragen aan de gemeenteraad. Tijdens een gemeenteraadsvergadering wordt vervolgens het bestemmingsplan al dan niet (gewijzigd) vastgesteld. Hierna staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.2 Leeswijzer

De ingediende zienswijzen betreffen veelal zeer uitgebreide zienswijzen. Tegelijkertijd zijn veel van deze zienswijzen identiek. Voor de leesbaarheid van de beantwoording worden bij het kopje 'zienswijze' de belangrijkste bezwaren en vragen kort aangehaald. De gehele zienswijzen zijn als

bijlage bij deze nota van beantwoording gevoegd. In de beantwoording van de zienswijzen wordt wel uitgebreid ingegaan op alle kenbaar gemaakte bezwaren.

2 Overzicht zienswijzen

Zoals reeds aangegeven zijn tijdens de procedure meerdere zienswijzen binnengekomen. Veel van deze zienswijzen zijn zeer uitgebreid. Tegelijkertijd zijn veel van deze zienswijzen identiek. Om die reden bevat hoofdstuk 4 alleen een beantwoording van de unieke zienswijzen.

3 Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van zienswijzen geldt dat het ontwerpbestemmingsplan vanaf 7 juni 2018 ter inzage lag. Artikel 3:16, tweede lid, van de algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat de termijn van de terinzagelegging start met ingang van de dag waarop het voorontwerp ter inzage is gelegd. Gedurende een periode van zes weken kon een ieder een zienswijze indienen tegen het ontwerpbestemmingsplan. 154 zienswijzen zijn binnen deze termijn van terinzagelegging bij de gemeente Borger-Odoorn binnengekomen en dus tijdig ingediend. Eén zienswijze is na deze termijn ingediend maar is inhoudelijk wel meegewogen in de beoordeling. Daarmee beschouwt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borger-Odoorn alle zienswijzen als ontvankelijk.

4 Beantwoording zienswijzen

4.1 Zienswijzen 1 t/m 83

4.1.1 Zienswijze

De belangrijkste bezwaren betreffen:

1. Plan Daalkampen is buiten het beleidskader Zonneoogst geplaatst. Hiermee zijn alle zorgvuldigheidseisen, gebaseerd op Zonneoogst en actueel voortschrijdend inzicht, buiten werking geplaatst. Dit geldt voor inhoudelijke eisen aan het plan en voor eisen wat betreft het democratisch proces.
2. De inbreuk op de woonleefomgeving van bewoners en verblijfsomgeving van recreanten: de locatie pal naast een woonwijk en de omvang van het park in verhouding tot de woonwijk, terwijl voldoende goede alternatieven beschikbaar zijn. Het plan sluit niet aan op de naastgelegen woonwijk (uitzicht vanuit en naar woonwijk, afsluiten met hekken, geen inloop), waardoor het woongenot ernstig wordt aangetast.
3. Het ontbreken van kennis over de gevolgen voor gezondheid en veiligheid (straling, geluid, jeugd), de onderzoeksresultaten van de GGD is nog niet binnen.
4. Plan Daalkampen in deze omvang en met deze kenmerken tast het unieke karakter aan van het Drents landschap van dit gebied. De provincie geeft advies over passende mogelijkheden voor Daalkampen. De gemeente volgt dit advies niet.
5. Het totaal ontbreken van participatie en draagvlak (ter inzage leggen van pasklaar plan zonder samenspraak met en invloed van omwonenden en andere belanghebbenden).

Daarnaast heeft indiener ook nog een tweetal vragen:

1. Indiener vraagt aan de gemeente om het huidige plan niet goed te keuren en uit de lopende procedure terug te trekken. Er dient een participatietraject opgestart te worden met de bewoners, waarin de geschiktheid van de locatie naast Daalkampen voor een zonneakker dan wel een alternatieve bestemming wordt onderzocht.
2. Indiener vraagt aan de gemeente om een actieve rol in te nemen ten aanzien van de inpasning van zonneakkers in ons landschap. Hiertoe dient samen met de bevolking geschikte locaties te worden gedefinieerd.

Voor een volledige weergave van de zienswijze wordt hier verwezen naar de bijlage.

4.1.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Inleiding

De inleiding van de zienswijze heeft de gemeente Borger-Odoorn met belangstelling gelezen. Voor de specifieke delen van de inleiding geldt dat deze in de verdere beantwoording van de zienswijze aan bod komen.

Beleid

2.1. De gemeente kan zich niet vinden in de stelling van de indiener in de zienswijze dat het huidige initiatief pas in 2018 is opgestart. Reeds in 2012 zijn plannen ontstaan voor invulling van het gebied op tijdelijke wijze met zonnepanelen. Dat is bij de provincie Drenthe kenbaar gemaakt en heeft erin geresulteerd dat de provincie een ruimtelijke verkenning heeft laten opstellen naar mogelijkheden voor zonneakkers in Drenthe (2014). Bureau ROM3d heeft dat opgesteld en gebleken is dat invulling locatie Daalkampen IV in positieve zin is beoordeeld. De provincie Drenthe heeft het ROM3D rapport overgenomen. De gemeente Borger-Odoorn heeft zich daaraan beleidsmatig geconformeerd. Tevens heeft het college van B&W de locatie als potentiële zonneakker (groot 20 hectare voor 20 jaar) herbevestigd bij besluit van 17 maart 2015. Dit ter overbrugging tot de grond daadwerkelijk voor woningbouw gaat worden gebruikt.

Overige geschikte locaties voor zonneparken zijn opgenomen in het beleidsplan Zonne-oogst. De stelling dat de mening van de bevolking ter zijde wordt geschoven door het plan buiten het beleidskader te plaatsen, is naar de mening van de gemeente onjuist.

2.2. Dat dit bestemmingsplan en het zonnepark niet onder de reikwijdte vallen van het beleidsplan Zonneoogst maakt niet dat er geen overleg plaatsvindt met verschillende partijen. Door het organiseren van verschillende inloopavonden en overleggen met omwonenden gedurende de periode van terinzagelegging zijn partijen vrij om het ontwerpbestemmingsplan te voorzien van een reactie. Zo heeft de Natuur en milieufederatie Drenthe een zienswijze ingediend.

2.3. Hetgeen de indiener in deze zienswijze stelt ten aanzien van de voorziene woonwijk is juist. Het voornemen om een woonwijk ter plaatse van het plangebied van dit bestemmingsplan te realiseren vindt geen doorgang meer vanwege het ontbreken van de behoefte. Daarentegen is de taakstelling voor duurzame energie op dit moment veel groter. Om die reden acht de gemeente Borger-Odoorn het van belang om duurzame energieprojecten, zoals door het ontwerpbestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, doorgang te geven. Dat dan ook andere mogelijke locaties bestaan, doet daaraan niet af. Daarnaast is de gemeente van mening dat de ruimtelijke impact van het zonnepark kleiner is dan die van een te realiseren woonwijk; in vergelijking met een woonwijk is de bebouwing veel kleinschaliger en de verkeersaantrekkende werking zeer gering.

2.4. De gemeente kan zich niet vinden in de stelling dat uit het beleidsplan Zonneoogst volgt dat zonneparken met maat 'L' bij esdorpen niet kunnen worden geplaatst. Het beleidsplan is immers niet van toepassing op het planvoornemen. Daarbij betreft het in het beleidsplan 'Zonneoogst' een uitgangspunt en geen harde regel.

2.5. In hoeverre er, zoals indiener stelt, goede landbouwgrond wordt opgeofferd, kan de gemeente Borger-Odoorn niet beoordelen. De kwaliteit van landbouwgrond is geen aangelegenheid van de gemeente. Overigens behouden de gronden in het plangebied een agrarische bestemming en zijn dus landbouwactiviteiten ter plaatse nog steeds mogelijk.

2.6. De gemeente is erg trots op het keurmerk 'Cittaslow' dat het in 2010 ontving. Om die reden probeert de gemeente in de uitvoering van haar taken de filosofie van dit keurmerk zo goed mogelijk toe te passen. De gemeente kan zich echter niet vinden in de stelling van de indiener

van de zienswijze dat het planvoornemen niet in overeenstemming is met de filosofie van Cittaslow. Het klopt dat het zonnepark voorziet in het elektriciteitsverbruik van 5.000 huishouden, en de woonwijk Daalkampen uit 350 huishoudens bestaat, maar de gemeente Borger-Odoorn wil breder kijken en voor heel Borger op een duurzame manier energie opwekken. Dat het project door een commercieel bedrijf wordt uitgevoerd doet hieraan niet af. Ook geldt dat de financiering van het project geen onderwerp is dat valt onder de bevoegdheid van de gemeente. De gemeente kan hier dus ook niet in sturen.

2.7. De gemeente is van mening dat wordt voldaan aan artikel 3.30 van de provinciale omgevingsverordening. De provincie onderschrijft dit.

- De stelling van de indiener dat dit plan onder categorie 3 valt van de zogeheten Zonneladder is juist.
- Het feit dat er nog verschillende daken in de gemeente onbenut zijn, in de zin dat op de betreffende daken nog geen zonnepanelen liggen, neemt niet weg dat ook initiatieven welke vallen onder trede 3 van de Zonneladder nodig zijn voor de landelijke taakstelling ten aanzien van de verduurzaming van de gemeente. Dat zonnedaken de voorkeur hebben maakt niet dat de andere treden, de grondgebonden zonneparken, (voorlopig) nog geen doorgang zouden krijgen. Lang niet alle daken zijn beschikbaar of geschikt (constructief en/of zonligging) voor het plaatsen van zonnepanelen.
- Zie antwoord onder 2.6
- Het aspect woon- en leefomgeving komt in onderdeel 3 van deze zienswijze verder aan bod.

2.8. Zie antwoord onder 2.6

2.9. De gemeente is op de hoogte van de opvattingen van de verscheidene partijen en instanties in het land. Voor het overige leidt de zienswijze niet tot aanpassingen.

Woon- en leefomgeving

3.1. De wijk Daalkampen is aan de westzijde met een forse groenstrook afgerond. Deze groenstrook is op enkele open plekken na dicht beplant, en vormt een heldere beëindiging van de wijk. Slechts vanuit een enkele woning is direct zicht op het plangebied.

Doordat het maaiveld van het zonnepark aan de oostzijde lager is dan ter plaatse van de woningen en groenstrook, is er naar mening van de gemeente geen sprake van een onaanvaardbare aantasting van het uitzicht. Overigens is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en ook afschermd beplanting aan de oostzijde is verlaagd naar circa 2 m.

Ook moet worden opgemerkt dat er in Nederland geen recht op een vrij uitzicht bestaat. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen in het algemeen kan het voorkomen dat zo'n vrij uitzicht verdwijnt. De gemeente is niet op de hoogte van de toezegging van de toenmalige wethouder dat het uitzicht behouden zou blijven.

3.2. De provincie heeft in 2014 een ruimtelijke verkenning uitgevoerd naar zonneakkers en de gevolgen voor de provinciale kernkwaliteiten onderzocht. De locatie Daalkampen is als voorbeeldcase uitgewerkt en inzicht wordt gegeven in de ruimtelijke randvoorwaarden die daarbij behoren. De economische haalbaarheid is niet getoetst in deze ruimtelijke verkenning. Een aantal uitgangspunten in deze voorbeeldcase is echter niet meer actueel.

Zoals hiervoor al is gemeld is het ontwerp van het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en de afschermdede beplanting wordt uitgevoerd met soorten die ook in de wijk voorkomen. Daarnaast wordt een groenstrook uit de wijk doorgetrokken in het zonnepark. Mede gelet op deze aanpassingen, is de gemeente het oneens met de indiener dat economische motieven prevaleren.

3.3. De gemeente deelt de mening van indiener niet. Het staat de indiener van de zienswijze vrij om een planschadeverzoek in te dienen.

3.4. De prijs die voor de kavels aan de rand van de woonwijk Daalkampen betaald is, betreft een onderwerp dat geen onderdeel is van de onderhavige ruimtelijke procedure. Voor een eventuele daling van de woningwaarde kan de indiener een planschadeverzoek indienen bij de gemeente. De wettelijke grondslag voor zo'n verzoek is artikel 6.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening. Men kan de aanvraag voor tegemoetkoming in planschade indienen tot 5 jaar nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

3.5. De gemeente Borger-Odoorn kan zich niet vinden in de stelling dat het planvoornemen het dorpsgezicht aantast. Het zonnepark wordt ingepast in de landschapsstructuur, met aandacht voor de historie van het gebied. De herkenbare compartimentering blijft behouden en zichtbaar. Ook de openheid blijft beleefbaar. De 3D-beelden van het zonnepark bevestigen dat. De toelichting bij het ontwerpbestemmingsplan besteedt hieraan in paragraaf 2.2 aandacht.

3.6. Ten aanzien van het lawaai dat onderhoud van de begroeiingen in het plangebied kan veroorzaken, geldt dat dit niet meer lawaai zal veroorzaken dan bij normale agrarische werkzaamheden.

3.7. Zoals hiervoor al is aangegeven heeft de provincie een ruimtelijke verkenning uitgevoerd naar zonne-akkers en de gevolgen voor de provinciale kernkwaliteiten onderzocht. De locatie Daalkampen is als voorbeeldcase uitgewerkt en inzicht wordt gegeven in de ruimtelijke randvoorwaarden die daarbij behoren. In deze verkenning is inderdaad uitgegaan van een zonnepark dat openbaar toegankelijk zou zijn. Een aantal uitgangspunten in deze voorbeeldcase is niet meer actueel en economisch niet uitvoerbaar. In verband met de aanwezige installaties op het zonnepark is gekozen om het park niet openbaar toegankelijk te maken.

3.8. De camera's bevinden zich binnen het zonnepark en registreren uitsluitend het zonnepark. Voor de vraag of andere gebieden worden gefilmd dan het zonnepark merkt de gemeente in het algemeen op dat het wettelijk niet is toegestaan om zonder toestemming mensen in de openbare ruimte te filmen.

Veiligheid

4.1. De GGD Drenthe heeft op 28 juni 2018 een algemeen advies gegeven over gezondheidsrisico's van zonneparken. GGD geeft aan dat er twee milieufactoren van belang zijn voor gezondheid: elektromagnetische velden en geluid. Voor beide factoren geldt dat het advies in acht wordt genomen.

4.2. De gemeente heeft kennis genomen van de opmerkingen van indiener ten aanzien van mogelijke geluidsbronnen binnen het zonnepark. De ligging van het zonnepark ten opzichte van woningen is beoordeeld in de toelichting van het bestemmingsplan aan de hand van de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering. Daarbij is uitgegaan van een zeer conservatieve vergelijking van een zonnepark met een 10 - 100 MVA schakelstation. Uit deze vergelijking blijkt dat de afstand van het zonnepark tot de woningen ruim voldoende is.

Ongeacht de bron van het geluid, zal het zonnepark moeten voldoen aan de wettelijke vereisten ten aanzien van (maximale uitstoot van) geluid. Deze eisen zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Hierbij neemt de gemeente het advies van GGD over. Er worden maatwerkvoorschriften opgelegd om een geluidsbelasting van $L_{den} = 43$ dB af te dwingen. Het is aan initiatiefnemer om aan deze eisen te voldoen middels een deugdelijke installatie. Initiatiefnemer heeft aangegeven dat in het ontwerp rekening wordt gehouden met de plaatsing van geluidsbronnen (omvormers en transformatoren) ten opzichte van woningen. Zoals hiervoor is beschreven, is er geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat de norm zal worden overschreden.

4.3. Zie beantwoording onder 4.2

4.4. De zienswijze betreft een onderwerp dat niet relevant is voor het bestemmingsplan. De gemeente Borger-Odoorn wil benadrukken dat het betreden van terreinen zonder toestemming van de eigenaar in strijd is met de wet. In voorkoming van eventuele overtredingen van de wet, in de vorm van baldadigheid, voorziet dit bestemmingsplan niet. Installaties welke enig potentieel gevaar met zich mee kunnen brengen worden beveiligd. Een zonnepaneel, omvormer en/of transformator is ongevaarlijk, tenzij deze moedwillig wordt beschadigd.

4.5. Zonnepanelen genereren gelijkstroom die wordt omgezet in wisselstroom door omvormers (die een beperkte elektromagnetische straling genereren die aan de normen voldoet). Om verliezen tijdens het transport te beperken, wordt de spanning van deze wisselstroom (50 Hz) verhoogd tot een waarde tussen 10 kV en 30 kV dankzij transformatoren die ook beperkte elektromagnetische straling uitzenden die voldoet aan de normen.

Het magneetveld van hoogspanningslijnen, ondergrondse kabels en transformatoren blijft op voor het publiek toegankelijke plaatsen (ruim) onder de blootstellingslimiet van 100 microtesla. Als de blootstelling onder de blootstellingslimieten blijft, kan men ervan uitgaan dat je voldoende beschermd bent tegen de nu bekende gezondheidsrisico's. In de blootstellingslimieten is met een veiligheidsmarge rekening gehouden met de onzekerheden die in het wetenschappelijk onderzoek zitten. Apparaten en installaties die binnen de Europese Unie verkocht worden moeten via Europese productnormen ook voldoen aan deze blootstellingslimiet.

Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV wer-

ken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom, ZonMw en Milieu Centraal. De Gezondheidsraad heeft een adviserende functie.

4.6. Brandveiligheid betreft een onderdeel van het milieuaspect externe veiligheid. Hieraan besteedt de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan in paragraaf 4.4. aandacht. Daaruit blijkt dat aan alle wettelijke eisen wordt voldaan.

4.7. Het bestemmingsplan voorziet in de mogelijkheid om opslagmiddelen van energie te realiseren. Op dit moment vindt opslag van elektriciteit grotendeels plaats met behulp een Lithium-ion batterij of accu. Thuisaccu's, zoals de Tesla Powerwall maken ook gebruik van Lithium-ion. De regionale Brandweer Drenthe heeft in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro advies uitgebracht. Ten aanzien van energieopslag heeft zij uitsluitend opgemerkt dat een dergelijk systeem door hulpverlenende diensten bereikbaar dient te zijn. Dit is het geval. Op basis van dit advies, concludeert de gemeente dat er geen onaanvaardbare risico's zijn ten aanzien van opslag met behulp van accu's.

Landschap

5.1. De provincie Drenthe geeft in haar reactie van 26 juni 2018 richting de gemeente aan: "In onze advisering hebben we gepleit voor het opdelen van het perceel in enkele compartimenten door middel van opgaande beplanting (struiken en/of bomen). Dit omdat het van oorsprong een kleinschaliger landschap is vergeleken met de omgeving en in het lage en natte gedeelte het oude beekdal nog enigszins herkenbaar is. Bij een dergelijke compartimentering blijft de kavelstructuur herkenbaar en wordt voorgesorteerd op een eventueel toekomstige woonbestemming.

U geeft in de beantwoording aan dat er met het huidige inrichtingsplan sprake is van circa 7 ha landschappelijke inpassing. Een inpassing met extra houtwallen kost tussen de 2 ha en 4 ha aan plaatsingsmogelijkheden van de panelen en schaduw. U bent van mening dat, gezien de voorgenomen inpassing, er reeds sprake is van een aanzienlijke compensatie en dat de extra inpassing niet in verhouding staat tot de te verwachten opbrengsten. Ook geeft u aan dat er op dit moment geen concrete plannen zijn voor een toekomstige woonbestemming."

Wat betreft de gemeente is de reactie hiermee voldoende beantwoord.

5.2. Hetgeen indiener onder dit onderdeel aandraagt, heeft de gemeente Borger-Odoorn met belangstelling gelezen en leidt niet tot aanpassingen in het bestemmingsplan.

5.3. De gemeente kan zich niet vinden in de zienswijze dat er ondoordacht of haastig wordt gehandeld. Het voorliggende initiatief is sinds maart 2018 bij de gemeente bekend en sinds die tijd proberen de gemeente Borger-Odoorn en de initiatiefnemer tot een gedegen planvoornemen te komen.

5.4. Hoewel het gaat om een grootschalig zonnepark, hebben de afmetingen van het zonnepark geen negatieve gevolgen voor de onderliggende grond. Naast de afmetingen van het park ligt het ook niet in de lijn der verwachtingen dat andere eigenschappen een negatieve invloed hebben op de bruikbaarheid van de agrarische gronden. De eventueel te maken kosten voor het

gebruiken van de gronden voor andere activiteiten dan een zonnepark, zijn voor de initiatiefnemer van het project en zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan.

5.5. Ten aanzien van het aangekaarte veldbezoek geldt dat dit ecologisch onderzoek is uitgevoerd conform de gedragscode van het Netwerk Groene Bureaus. Ten behoeve van de Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten geldt dat deze niet in de omgeving aanwezig zijn maar zich op ongeveer vijf kilometer van het plangebied bevinden. De effecten op deze Natura 2000-gebieden hoeft dus derhalve niet te worden onderzocht.

5.6. De gemeente Borger-Odoorn kan zich niet vinden in de opvattingen in de zienswijze. De gronden in het plangebied zijn op dit moment in gebruik als agrarische gronden. Het plan maakt een tijdelijke functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. Deze activiteit komt niet voor op de D-lijst van het Besluit milieueffectrapportage en een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling is daarom dan ook niet noodzakelijk.

5.7. Ten aanzien van deze zienswijze geldt dat het bevoegde waterschap (Waterschap Hunze en Aa's) is geïnformeerd over het planvoornemen door middel van de zogeheten Digitale Water-toets. Uit dit contact blijkt dat het planvoornemen voldoet aan alle eisen die worden gesteld.

5.8. Indiener doelt vermoedelijk op het albedo-effect waarbij donkere objecten meer zonlicht absorberen dan lichte objecten en daarmee warmte 'vasthouden'. Zo houdt een donkere ondergrond van bijvoorbeeld braakliggend terrein meer warmte vast dan grasland. In vergelijking met de bestaande situatie zal het albedo-effect beperkt zijn. Een groene of donkere ondergrond van een akker heeft reeds een lage albedo. Het plaatsen van zonnepanelen zal dan ook geen wezenlijke temperatuurstijging tot gevolg hebben. Voor de gemeente is het albedo-effect geen reden tot aanpassing van het plan.

Procedure

6.1. Tijdens de ontwikkelfase van een project zoals deze, is het aan de initiatiefnemer om al dan niet omwonenden te betrekken bij het project. De gemeente betreurt het dat de indiener van de zienswijze van mening is dat er hierdoor sprake is van een voldongen feit.

De gemeente ziet dit anders aangezien de initiatiefnemer tijdens de eerste openbare bijeenkomst heeft aangegeven dat er ruimte bestaat om mee te denken aan de inrichting en inpassing van het zonnepark. Vervolgens is mede op verzoek van een aantal bewoners van Daalkampen een bijeenkomst georganiseerd en naar aanleiding van deze bijeenkomst én ook van individuele reacties is het ontwerp en de inpassing van het zonnepark op onderdelen aangepast. Waar mogelijk en redelijkerwijs te verwachten is door initiatiefnemer inzet getoond om draagvlak te creëren en participatie aan het plan. Aan de wens van de indiener van de zienswijze dat de gemeente Borger-Odoorn het plan terugtrekt, komt de gemeente niet tegemoet.

6.2. Indiener refereert aan een debatavond georganiseerd door Natuur en Milieufederatie Drenthe.

6.3. Het is correct dat bij het ontwerp bestemmingsplan geen rapportage is bijgevoegd ten aanzien van draagvlak. Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording onder 6.1.

6.4. Het door de indiener van de zienswijze aangehaalde beleidsplan Zonneoogst is niet van toepassing op dit ontwerpbestemmingsplan.

6.5. De gemeente betreurt dat gebleken is dat de bewoners van Daalkampen niet goed op de hoogte waren van het feit dat er sinds 2012 plannen waren voor een zonnepark en dat informatievoorziening vanuit de gemeente te kort is geschoten. Het huidige initiatief is echter de op de gebruikelijke en voorgeschreven wijze gepubliceerd door berichten op haar eigen website te plaatsen, landelijke websites, en het gemeentelijk huis-aan-huis blad.

6.6. Indiener verwijst naar de overlegreactie van de provincie Drenthe. De gemeente kan niet namens de provincie reageren op de vragen van indiener.

6.7. De gemeente neemt kennis van de reactie.

6.8. De gemeente gaat niet mee in de zienswijze van de indiener ten aanzien van de toepassing van de gemeentelijke coördinatieregeling. Dat bij zonneakkers die vallen onder de beleidsregel Zonneoogst is bepaald dat daarvoor de gemeentelijke coördinatieregeling wordt toegepast, betekent andersom niet dat, indien een zonnepark niet valt onder de betreffende beleidsregel, de gemeentelijke coördinatieregeling niet kan worden toegepast. Omdat, in tegenstelling tot hetgeen de indiener in de zienswijze stelt, het plan voor het zonnepark naar de opvatting van de gemeente reeds voldoende uitgewerkt is, is de gemeentelijke coördinatieregeling geschikt om voor het zonnepark toe te passen.

6.9. De gemeente gaat niet mee in de zienswijze van de indiener welke stelt dat het planvoornemen niet in overeenstemming zou zijn met provinciaal en gemeentelijk beleid. In de toelichting bij het bestemmingsplan wordt dit voldoende onderbouwd. Ter onderbouwing hiervan wordt naar de beantwoording van de andere zienswijzen verwezen.

6.10. Het is correct dat dit bestemmingsplan in overeenstemming is met het gemeentelijk beleid van Borger-Odoorn. Reeds in 2012 zijn plannen ontstaan voor invulling van het gebied op tijdelijke wijze met zonnepanelen. Dat is bij de provincie Drenthe kenbaar gemaakt en heeft erin geresulteerd dat de provincie een ruimtelijke verkenning heeft laten opstellen naar mogelijkheden voor zonneakkers in Drenthe. Bureau ROM3d heeft dat opgesteld en gebleken is dat invulling locatie Daalkampen IV in positieve zin is beoordeeld. De provincie Drenthe heeft het ROM3D rapport overgenomen.

De gemeente Borger-Odoorn heeft zich daaraan beleidsmatig geconformeerd. Tevens heeft het college van B&W de locatie als potentiële zonneakker (groot 20 hectare voor 20 jaar) herbevestigd bij besluit van 7 maart 2015.

6.11. In het ontwerpbestemmingsplan wordt geen termijn van instandhouding genoemd. Wel heeft de grondeigenaar afspraken gemaakt met de initiatiefnemer over ontmanteling van het zonnepark na de gebruikstermijn. Er is een wettelijke richtlijn die van toepassing is bij het werken van zonnepanelen en omvormers aan het einde van de levensduur (AEEA richtlijn). Importeurs en fabrikanten zijn verplicht om aan deze richtlijn te voldoen.

Vragen aan de gemeente

De gemeente ziet, op basis van het verzoek van de indiener in de zienswijze om het plan terug te trekken, geen aanleiding om daarin mee te gaan. De voorgestelde aanpak voor een nieuwe voorbereidingsprocedure komt in de opvatting van de gemeente overeen met het traject dat de afgelopen jaren reeds is gevolgd voor het onderhavige plan. De uitkomst van dat traject betreft het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan. Ook deelt de gemeente Borger-Odoorn de opvatting niet dat het planvoornemen onder de reikwijdte van de beleidsregel Zonneoogst zou moeten vallen. Dat beleidsplan is later vastgesteld dan het planvoornemen dat nu ter inzage ligt.

Ten aanzien van het verzoek om een actieve rol ten aanzien van de inpassing van zonne-akkers in het landschap, geldt dat de gemeente van mening is dat dit bij het onderhavige planvoornemen reeds gebeurt. De gemeente probeert gedurende het hele besluitvormingsproces op een open manier te communiceren en te waken voor een goed besluitvormingsproces waar eenieder in kan participeren. Voor overige projecten geldt dat deze geen onderdeel zijn van de besluitvorming van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen voor het zonnepark Daalkampen.

4.1.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.2 Zienswijzen 84 t/m 125

4.2.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 voor wat betreft het voorblad. De uitgebreide motivatie van de geuite bezwaren ontbreekt.

4.2.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83.

4.2.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.3 Zienswijzen 126 t/m 135

4.3.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 met dien verstande dat deze op één onderdeel is aangevuld. Indiener stelt namelijk dat het plan leidt tot een waardedaling van de woning.

4.3.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83 met de onderstaande aanvulling.

Planschade

Ten aanzien van het verzoek van de indiener om in aanmerking te komen voor planschade geeft de gemeente aan dat iedereen die van mening is dat hij of zij schade ondervindt van het onderhavige bestemmingsplan, een aanvraag bij de gemeente kan indienen voor een tegemoetkoming van de betreffende schade. De wettelijke grondslag voor zo'n verzoek is artikel 6.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening. Men kan de aanvraag voor tegemoetkoming in planschade indienen tot 5 jaar nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

4.3.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan

4.4 Zienswijzen 136 en 137

4.4.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 met dien verstande dat deze meerdere onderdelen is aangevuld.

4.4.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83 met de onderstaande aanvulling.

Woon- en leefomgeving

3.5 De gemeente is een andere mening toegedaan. De wijk Daalkampen is aan de westzijde met een forse groenstrook afgerond. Deze groenstrook is op enkele open plekken na dicht beplant, en vormt een heldere beëindiging van de wijk. Deze groenstrook blijft volledig behouden.

Doordat het maaiveld van het zonnepark aan de oostzijde lager is dan ter plaatse van de woningen en groenstrook, is er naar mening van de gemeente ook in de nieuwe situatie sprake van een geleidelijke overgang. Bovendien is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en ook afschermd beplanting aan de oostzijde is verlaagd naar circa 2 m. Daarnaast wordt een groenstrook uit de wijk doorgetrokken in het zonnepark. Het landschappelijke inpassingsplan is hierop aangepast.

3.6 Beide initiatieven zijn naar mening van de gemeente onvergelijkbaar. Het zonnepark wordt gerealiseerd op een akkerland, waar normaliter mais en andere gewassen wordt geteeld. De randen van het akkerland zijn landschappelijk aantrekkelijk en deze blijven behouden.

Landschap

5.7 De gemeente heeft kennis genomen van het Duitse onderzoek (http://www.ipv.uni-stuttgart.de/news/2017_Projekt_Schadstoffe_Uni_Stuttgart_Abschlussbericht.pdf) dat de grond-

slag is voor het beweerde op www.boerenbusiness.nl. Het wetenschappelijke artikel gaat niet in op uitspoeling van metalen bij intacte zonnepanelen. Er lijkt dan ook sprake van een foutieve interpretatie en weergave op de website van boerenbusiness. In het Duitse artikel wordt namelijk onderzocht of uitspoeling van metalen kan optreden bij panelen die niet volledig zijn gerecycled. In het verleden zijn bijvoorbeeld panelen versnipperd en gebruikt als basis voor wegebouw. In dat geval kunnen de metalen die verwerkt zijn in zonnepanelen in aanraking komen met water en uitspoelen. Het artikel biedt geen enkele basis om te veronderstellen dat uitspoeling bij intacte panelen zal plaatsvinden. Omdat een glasplaat de panelen afdekt is het ook niet aannemelijk dat metalen in aanraking komen met water.

4.4.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.5 Zienswijzen 138 en 139

4.5.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 met dien verstande dat deze meerdere onderdelen is aangevuld.

4.5.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83 met de onderstaande aanvulling.

Inleiding

- De gemeente is een andere mening toegedaan.

Beleid

- Tijdens de door de initiatiefnemer georganiseerde informatieavonden zijn reacties op het ontwerp en de landschappelijke inpassing gegeven. Deze hebben geleid tot aanpassingen. De debatavond waarnaar wordt gerefereerd was gedurende de terinzagelegging en kon dus niet bij de totstandkoming van dit ontwerpbestemmingsplan worden meegenomen.

Woon- en leefomgeving

- De afweging van de kernkwaliteiten is waar mogelijk aangevuld.
- Tijdens de terinzagelegging is er veelvuldig contact geweest met Astron. Dit heeft geresulteerd in een ondertekend convenant tussen de initiatiefnemer van het zonnepark en Astron. Astron heeft vervolgens aangegeven onder voorwaarden met het planvoornemen te kunnen instemmen.

Veiligheid en overlast

- De gemeente houdt vast aan de richtlijn zoals opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (zie paragraaf 4.8 van de toelichting). Aangezien het zonnepark op een grotere afstand dan de voorgeschreven richtafstand van 50 m is gelegen, is het borgen van een minimale afstand tussen woningen en transformatoren niet aan de orde.

Wat betreft de geadviseerde etmaalwaarde, neemt de gemeente het advies van de GGD over. De GGD adviseert om een geluidbelasting van maximaal $L_{den} = 43$ dB toe te staan.

- Het is juist dat het aantal transformatoren niet is vastgelegd. Reden hiervoor is dat dit mede afhankelijk is van het totaal maximale vermogen van het zonnepark dat zal worden opgewekt. Dat maximale vermogen is vervolgens weer afhankelijk van de hoogte van de subsidie die al dan niet wordt toegekend. Op het moment dat de SDE+-subsidie is vastgesteld, zal duidelijk zijn wat het exacte vermogen van het zonnepark zal zijn. Dit exacte vermogen vertaalt zich vervolgens naar het aantal transformatoren.

1. Dat zich aan de oostzijde van de wijk Daalkampen een telefoniemast bevindt, is juist. Dit leidt echter niet tot een andere opvatting van de gemeente. De (mogelijk) te gebruiken installaties (zoals transformatoren) wekken een dusdanig zwak magnetisch veld op dat deze geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Om de werking van de Lofar-telescoop niet te benadelen, worden bovendien technische maatregelen voor storingsonderdrukking getroffen, waardoor het elektromagnetisch veld wordt verkleind.

Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom, ZonMw en Milieu Centraal. De Gezondheidsraad heeft een adviserende functie.

- Indiener geeft aan dat het om eventuele risico's te bepalen nodig is om inzicht te hebben in het type en merk transformator. De gemeente is het met deze stelling niet eens. Ongeacht welk type transformator voor het zonnepark wordt gebruikt om de opgewekte elektriciteit van het zonnepark aan het net te leveren, leveren deze transformatoren geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen in die zin dat er sprake is van (significante) negatieve effecten voor de gezondheid. Elk type transformator voldoet namelijk aan de Europese richtlijnen voor blootstellingslimieten voor elektromagnetische velden. Derhalve is er sprake van een weloverwogen besluit.
- De gemeente Borger-Odoorn is niet van mening dat het noodzakelijk is om de hellingshoek vast te leggen in het bestemmingsplan. Voor de beleving van het zonnepark is de hoogte bepalend en derhalve is de maximale hoogte in de regels vastgelegd.

Procedure

- In het ontwerpbestemmingsplan wordt geen termijn van instandhouding genoemd. Wel heeft de grondeigenaar afspraken gemaakt met de initiatiefnemer over ontmanteling van het zonnepark na de gebruikstermijn. Er is een wettelijke richtlijn die van toepassing is bij

het verwerken van zonnepanelen en omvormers aan het einde van de levensduur (AEEA richtlijn). Importeurs en fabrikanten zijn verplicht om aan deze richtlijn te voldoen.

- De betreffende bepaling in het bestemmingsplan betreft, zoals de naam aangeeft, een voorwaardelijke bepaling. Dit is een middel dat voortvloeit uit jurisprudentie en maakt het mogelijk om voorwaarden te stellen aan mogelijkheden die een bestemmingsplan biedt. Uitgangspunt bij voorwaardelijke verplichtingen is dat men er niet direct aan hoeft te voldoen. Men hoeft de maatregel dus niet zondermeer te realiseren, maar pas als men een ingreep doet waarvoor de maatregel noodzakelijk is. De voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan bepaalt dat de gronden ingericht moeten worden overeenkomstig het landschappelijk inpassingsplan, welke als bijlage bij de regels is gevoegd. Daarin staat dat er heesterbeplanting van 2 meter hoog moet komen. Deze bepaling biedt voldoende rechtszekerheid. Mocht bij de uitvoering van de omgevingsvergunning hieraan niet worden gehouden, en mocht de gemeente onverhoeds zelf niet overgaan tot handhaving, dan hebben omwonenden de mogelijkheid bij de gemeente een verzoek om handhaving in te dienen. Het handelen als gevolg van dit verzoek, bij handhaving én bij het uitblijven van handhaving, betreft een besluit waartegen men in bezwaar en beroep kan. Zodoende bestaat tegen de voorwaardelijke verplichting dus rechtsmiddelen open. Voor de omgevingsvergunning voor het bouwen geldt dat deze ook onder de voorwaarde wordt verleend dat de aanvrager zich houdt aan het landschappelijke inpassingsplan. Indien dus daarmee in strijd wordt gehandeld, handelt men ook in strijd met de omgevingsvergunning.

4.5.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.6 Zienswijzen 140 en 141

4.6.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 84 t/m 125 met dien verstande dat deze op één onderdeel is aangevuld.

4.6.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 84 t/m 125 met de onderstaande aanvulling.

De gemeente heeft de zienswijze met belangstelling gelezen. De door de indiener geuite zorgen om de gezondheidsrisico's leidt niet tot een andere opvatting van de gemeente. De (mogelijk) te gebruiken installaties (zoals transformatoren) wekken een dusdanig zwak magnetisch veld op dat deze geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen.

Het magneetveld van hoogspanningslijnen, ondergrondse kabels en transformatoren blijft op voor het publiek toegankelijke plaatsen (ruim) onder de blootstellingslimiet van 100 microtesla. Als de blootstelling onder de blootstellingslimieten blijft, kan men ervan uitgaan dat je voldoende beschermd bent tegen de nu bekende gezondheidsrisico's. In de blootstellingslimieten is met een veiligheidsmarge rekening gehouden met de onzekerheden die in het wetenschappelijk onderzoek zitten. Apparaten en installaties die binnen de Europese Unie verkocht worden moeten via Europese productnormen ook voldoen aan deze blootstellingslimiet.

Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom, ZonMw en Milieu Centraal. De Gezondheidsraad heeft een adviserende functie.

4.6.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.7 Zienswijze 142

4.7.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 met dien verstande dat deze meerdere onderdelen is aangevuld.

4.7.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83 met de onderstaande aanvulling.

4.8. Het dubbelgebruik door het laten grazen van schapen is door de verlaging van de opstelling komen te vervallen. Overigens kunnen op basis van de huidige agrarische bestemming reeds schapen worden gehouden. Voor het houden van schapen geldt op grond van de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering een richtafstand van 50 m ten opzichte van woningen. Aan deze afstand wordt voldaan.

4.9. De gevolgen van een eventuele blikseminslag zijn onderdeel van de omgevingsvergunning voor het bouwen. De technische installaties zullen worden gezekeerd om eventuele blikseminslagen af te leiden in de grond.

4.10. Zonnepanelen genereren gelijkstroom die wordt omgezet in wisselstroom door omvormers (die een beperkte elektromagnetische straling genereren die aan de normen voldoet). Om verliezen tijdens het transport te beperken, wordt de spanning van deze wisselstroom (50 Hz) verhoogd tot een waarde tussen 10 kV en 30 kV dankzij transformatoren die ook beperkte elektromagnetische straling uitzenden die voldoet aan de normen.

Het magneetveld van hoogspanningslijnen, ondergrondse kabels en transformatoren blijft op voor het publiek toegankelijke plaatsen (ruim) onder de blootstellingslimiet van 100 microtesla.

Als de blootstelling onder de blootstellingslimieten blijft, kan men ervan uitgaan dat je voldoende beschermd bent tegen de nu bekende gezondheidsrisico's. In de blootstellingslimieten is met een veiligheidsmarge rekening gehouden met de onzekerheden die in het wetenschappelijk onderzoek zitten. Apparaten en installaties die binnen de Europese Unie verkocht worden moeten via Europese productnormen ook voldoen aan deze blootstellingslimiet.

Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom, ZonMw en Milieu Centraal. De Gezondheidsraad heeft een adviserende functie.

5.9. Dat het aanzicht op de zandweg tussen de Poolse Bevrijderslaan en de Westdorperstraat verandert, is juist. De gemeente is echter niet van mening dat het planvoornemen het aanzicht op de boomsingel langs deze zandweg dermate aantast dat het planvoornemen geen doorgang kan krijgen. De zonnepanelen worden afgeschermd door streekeigen en wintervaste beplanting.

4.7.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.8 Zienswijze 143

4.8.1 Zienswijze

De zienswijze is inhoudelijk gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83. Het voorblad en de volgorde van de motivering van de bezwaren is afwijkend.

4.8.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83.

4.8.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.9 Zienswijze 144

4.9.1 Zienswijze

De belangrijkste bezwaren betreffen:

1. Plan Daalkampen is buiten het beleidskader Zonneoogst geplaatst. Hiermee zijn alle zorgvuldigheidseisen, gebaseerd op Zonneoogst en actueel voortschrijdend inzicht, buiten werking geplaatst. Dit geldt voor inhoudelijke eisen aan het plan en voor eisen wat betreft het democratisch proces.

2. De inbreuk op de woonleefomgeving van bewoners en verblijfsomgeving van recreanten: de locatie pal naast een woonwijk en de omvang van het park in verhouding tot de woonwijk, terwijl voldoende goede alternatieven beschikbaar zijn. Het plan sluit niet aan op de naastgelegen woonwijk (uitzicht vanuit en naar woonwijk, afsluiten met hekken, geen inloop), waardoor het woongenot ernstig wordt aangetast.
3. Het ontbreken van kennis over de gevolgen voor gezondheid en veiligheid (straling, geluid, jeugd), de onderzoeksresultaten van de GGD is nog niet binnen.
4. Plan Daalkampen in deze omvang en met deze kenmerken tast het unieke karakter aan van het Drents landschap van dit gebied. De provincie geeft advies over passende mogelijkheden voor Daalkampen. De gemeente volgt dit advies niet.
5. Het totaal ontbreken van participatie en draagvlak (ter inzage leggen van pasklaar plan zonder samenspraak met en invloed van omwonenden en andere belanghebbenden).

Daarnaast heeft indiener ook nog een drietal vragen:

1. Indiener vraagt aan de gemeente om het huidige plan niet goed te keuren en uit de lopende procedure terug te trekken. Er dient een participatietraject opgestart te worden met de bewoners, waarin de geschiktheid van de locatie naast Daalkampen voor een zonneakker dan wel een alternatieve bestemming wordt onderzocht.
2. Indiener vraagt aan de gemeente om een actieve rol in te nemen ten aanzien van de inpassing van zonneakkers in ons landschap. Hiertoe dient samen met de bevolking geschikte locaties te worden gedefinieerd.
3. Indiener vraagt de gemeente om als direct aanwonende aan het plangebied om in aanmerking te komen voor planschade.

Voor een volledige weergave van de zienswijze wordt hier verwezen naar de bijlage.

4.9.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze #155 met de onderstaande aanvulling.

Preamble

De gemeente heeft kennis genomen van hetgeen indiener naar voren brengt. De gemeente neemt afstand van de geuite beschuldigingen.

4.9.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.10 Zienswijze 145

4.10.1 Zienswijze

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze 1 t/m 83 met dien verstande dat deze meerdere onderdelen is aangevuld.

Indiener heeft twee aanvullende bezwaren:

1. In de wijk Daalkampen bevindt zich een telefoonmast. Daarbij komt er ook in de nabije toekomst een 5G-netwerk. Indiener stelt dat als gevolg van de onbekende invloed van een zonneakker met deze omvang en het telefonienetwerk het niet bekend is wat de gezondheidsrisico's zullen zijn.
2. Indiener geeft aan dat de beschermingsregels van zone 2 van de LOFAR buitenstations van toepassing zijn op het plangebied.

4.10.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 1 t/m 83 met de onderstaande aanvulling.

Dat zich aan in de wijk Daalkampen een telefoniemast bevindt, is juist. Dit leidt echter niet tot een andere opvatting van de gemeente. De te gebruiken installaties (zoals transformatoren) wekken een dusdanig zwak magnetisch veld op dat deze geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen.

Voor de beschermingsregels van zone 2 van het LOFAR buitenstation geldt dat de gemeente hiervan op de hoogte is. Zone 2 reikt echter niet tot het plangebied. De initiatiefnemer van het planvoornemen en Astron hebben een intentieovereenkomst ondertekend om verstoring van de radiosignalen van het radiotelescoop te voorkomen. Astron heeft aangegeven met het planvoornemen te kunnen instemmen.

4.10.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.11 Zienswijze 146

4.11.1 Zienswijze

1. Indiener stelt dat het initiatief een productiebedrijf is en dus is aan te merken als industriële bedrijvigheid. Met de wijziging van het bestemmingsplan wordt aldus industriële bedrijvigheid pal naast een woonwijk toegestaan. Dat kan niet in overeenstemming zijn met de gemeentelijke omgevingsvisie.

2. De initiatiefnemer noemt zichzelf een akkerbouwbedrijf, maar het plan heeft volgens indiener niets met akkerbouw te maken. De initiatiefnemer heeft een energiebedrijf (Engie) en verkoopt energie.
3. Er wordt niet voldaan aan de kernkwaliteiten zoals genoemd in de provinciale Omgevingsvisie.
4. Het plan is op onjuiste criteria beoordeeld. Volgens het Kwaliteitsdocument buitengebied Borger-Odoorn is het plangebied onderdeel van het Hunzedal.
5. Het plan voldoet niet aan de kleinschaligheid en zorgvuldig ruimtegebruik zoals bedoeld in de provinciale Omgevingsvisie. Het zonnepark past niet in het lokale landschap.
6. In de provinciale omgevingsvisie staat dat gemotiveerd moet worden waarom gebouwgebonden toepassing niet mogelijk is. Hieraan wordt niet voldaan.
7. De toelichting is onjuist inzake de toepassing van de Ladder voor duurzame verstedelijking.
8. Indiener stelt dat niet wordt voldaan aan de zonneladder vanwege ontbreken van een breed maatschappelijk draagvlak.
9. Indiener geeft een drietal suggesties voor een alternatieve invulling zodat geen investeringen in veiligheid en inpassing hoeven te worden gedaan.
10. Indiener stelt dat de zonnepanelen onder een vlakkere hoek worden geplaatst dan geschikt is om een optimaal rendement te halen.
11. Indiener vraagt zich af of het voor de schapen gezond is om rond te lopen op een terrein waar elektriciteit wordt opgewekt en geluid is van omvormers.
12. Zijn de milieueffecten, zoals brom- en zoemtonen afdoende onderzocht?
13. Borger ligt in het Unesco Geopark Hondsrug. Indiener vraagt of het zonnepark conflicteert met de eisen en kernkwaliteiten die Unesco hanteert.
14. Indiener beschikt over zonnepanelen op het dak en verzoekt om garantie dat de zelf opgewekte elektriciteit niet zal verminderen als gevolg van het plan en dat de electriciteitsvoorziening naar zijn woning niet gehinderd zal worden.
15. Tot slot stelt indiener dat het plan met de webbrowser niet te vinden is via het door de gemeente opgegeven url. Indiener vraagt of er sprake is van belangenverstrengeling aangezien het bureau dat verantwoordelijk is voor het bestemmingsplan ook plannen maakt voor de gemeente. De partij Gemeentebelangen heeft als speerpunt om de communicatie met de inwoners op een hoger peil te brengen, maar heeft nu niets van zich laten horen.

4.11.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van hetgeen indiener stelt in de zienswijze geldt:

1. De gemeente is van mening dat er bij het planvoornemen geen sprake is van industriële bedrijvigheid. Dat het zonnepark elektriciteit opwekt, betekent niet dat er sprake is van industriële bedrijvigheid. Het zonnepark is qua ruimtelijke impact en milieueffecten niet vergelijkbaar met een bedrijventerrein. De gemeente is daarom van mening dat het plan past binnen de omgevingsvisie.

2. Hoe de initiatiefnemer zich in het maatschappelijk verkeer noemt is geen onderdeel van het bestemmingsplan noch een onderwerp die de gemeente aangaat. Verder geldt dat de gemeente in het kader van een goede ruimtelijke ordening geen onderscheid kan en mag maken in verschillende, grote of kleine, initiatiefnemers van projecten.
3. De in de zienswijze aangehaalde Omgevingsvisie Drenthe 2018 is nog niet vastgesteld en kan derhalve niet als toetsingskader worden gebruikt. De Omgevingsvisie Drenthe 2014 is van toepassing en kent soortgelijke kernkwaliteiten. Voor deze kernkwaliteiten geldt dat het hier gaat om algemene kwaliteiten en dat per plangebied een specifieke afweging wordt gemaakt. In de toelichting bij het onderhavige bestemmingsplan worden deze kernkwaliteiten aangehaald en bespreekt de toelichting in welke mate het plan met die kernkwaliteiten in overeenstemming is. Uit de bespreking van de kernkwaliteiten volgt dat het bestemmingsplan daarmee in overeenstemming is. De reactie van de provincie Drenthe bevestigt dat. Overigens is er geen strijdigheid met de Omgevingsvisie Drenthe 2018. In de Omgevingsvisie Drenthe 2018 is genoemd dat ten aanzien van opstellingen van zonnepanelen op de grond een 'Ja, mits'-benadering wordt gehanteerd. Hieraan wordt voldaan.
4. De gemeente onderschrijft de betreffende ambitie. Het gaat daarbij echter om een ambitie en geen afgebakende regel in de opvatting van de gemeente. Concrete gevallen kunnen afwijken van de ambitie. Daarbij geldt ook dat slechts in zeer beperkte mate niet in overeenstemming met de ambitie wordt gehandeld, aangezien het planvoornemen in de nabijheid van bestaande bebouwing wordt gerealiseerd. Hetgeen de indiener aangeeft ten aanzien van de aanduiding Hondsrug is juist, de toelichting van het bestemmingsplan is hierin onjuist. De gemeente past derhalve de toelichting bij het bestemmingsplan hierop aan.
5. Hoewel de zienswijze juist is in hetgeen gesteld wordt inzake kleinschalige installaties, is in onderhavig plan niet sprake is van het kleinschalig opwekken van zonne-energie. Het geciteerde beleid van de provincie Drenthe geeft echter aan dat voor zonne-energie initiatieven, separaat beleid (de 'Zonneladder') geldt. Dit planvoornemen is met deze Zonneladder in overeenstemming. Overigens is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en ook afschermd beplanting aan de oostzijde is verlaagd naar circa 2 m.
6. De toelichting is op dit punt aangevuld. Het feit dat er nog verschillende daken in de gemeente onbenut zijn, in de zin dat op de betreffende daken nog geen zonnepanelen liggen, neemt niet weg dat ook initiatieven welke vallen onder trede 3 van de Zonneladder nodig zijn voor de taakstelling ten aanzien van de verduurzaming van de gemeente. Dat zonnedaken de voorkeur hebben maakt niet dat de andere treden, de grondgebonden zonneparken, (voorlopig) nog geen doorgang zouden krijgen. Lang niet alle daken zijn beschikbaar of geschikt (constructief en/of zonligging) voor het plaatsen van zonnepanelen.
7. De toelichting is op dit onderdeel aangepast.
8. De gemeente is van mening dat er voldoende invulling is gegeven aan het aspect draagvlak en dat er derhalve wordt voldaan aan de beleidsvoorwaarden. De initiatiefnemer heeft tij-

dens de eerste openbare bijeenkomst aangegeven dat er ruimte bestaat om mee te denken aan de inrichting en inpassing van het zonnepark. Hiervoor is mede op verzoek van een aantal bewoners van Daalkampen een bijeenkomst georganiseerd en naar aanleiding van deze bijeenkomst én ook van individuele reacties is het ontwerp en de inpassing van het zonnepark op onderdelen aangepast. Waar mogelijk en redelijkerwijs te verwachten is door initiatiefnemer inzet getoond om draagvlak te creëren en participatie aan het plan.

9. De gemeente heeft kennis genomen van de aangedragen alternatieven. Deze leiden echter niet tot wijzigingen in het bestemmingsplan. Wel is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; zo is de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen verlaagd naar 2 m en wordt de afschermd beplanting uitgevoerd met soorten die ook in de wijk voorkomen.
10. De initiatiefnemer heeft een aanvraag ingediend voor een hellingshoek van 12,5 graden. Desgevraagd heeft de initiatiefnemer aangegeven dat met deze hoek doelmatig gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte.
11. Het dubbelgebruik door het laten grazen van schapen is door de verlaging van de opstelling komen te vervallen.
12. Zoals in de toelichting is aangegeven wordt een zonnepark aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit. De GGD heeft op verzoek van de gemeente advies uitgebracht over gezondheidsaspecten. Dit advies neemt de gemeente ter harte. Er worden maatwerkvoorschriften opgelegd om een geluidsbelasting van $L_{den} = 43$ dB af te dwingen. Op deze wijze is er geen sprake van geluidhinder.
13. Unesco stelt eisen aan de inspanningen van de Hondsrug voor het ontsluiten van geologisch erfgoed, het bieden van educatie en informatie, het versterken van de regionale identiteit, en de bijdrage aan duurzame ontwikkeling. De realisatie van een zonnepark is hiermee niet in conflict.
14. De aanleg van een zonnepark heeft geen gevolgen voor andere reeds aanwezige zonnepanelen en/of de elektriciteitsvoorziening. De opgewekte elektriciteit wordt met een eigen aansluiting op het net aangesloten en deze aansluiting beïnvloedt individuele huisaansluitingen niet.
15. a. Het plan is met behulp van het opgegeven planidn-nummer te vinden op ruimtelijkeplannen.nl
b. De gemeente Borger-Odoorn heeft in de eventuele belangen van particuliere partijen geen inzicht. Ten aanzien van de werkzaamheden dat BügelHajema Adviseurs verricht voor de gemeente Borger-Odoorn geldt dat de gemeente hierbij haar beleidsregel 'Inkoop- en aanbestedingsbeleid' toepast.
c. Ten aanzien van het speerpunt van de politieke partij Gemeentebelangen geldt dat de gemeente zich hierover niet kan uitlaten.

Alternatieven

16. De in de zienswijze aangedragen alternatieven zijn voor dit bestemmingsplan niet relevant. De indiener van de zienswijze is altijd vrij om een principeverzoek in te dienen voor een eigen initiatief.

4.11.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.12 Zienswijze 147

4.12.1 Zienswijze

Indiener heeft bezwaren bij de aanleg van het zonnepark aan de westrand van de woonwijk Daalkampen.

1. Indiener is niet zozeer tegen zonneparken maar het grootste bezwaar is de locatie ervan. Indiener vraagt zich af waarom deze locatie is gekozen? Indiener vraagt zich af of er geen geschiktere locaties te vinden zijn?
2. Indiener heeft ook bezwaar met de grote onduidelijkheid omtrent de plannen voor de aanleg. De gemeente schiet tekort in de informatievoorziening.

Daarnaast heeft de indiener ook een aantal vragen:

1. Wat betekent inklemming tussen N34 en zoveel hectare zonnepark voor de waarde van ons huis?
2. Wat betekent zo'n zonnepark met zeer hoog voltage voor onze gezondheid?
3. Wat betekent camerabewaking voor onze privacy?
4. Wat is er bekend over hoog en laagfrequente geluidsoverlast? En wat betekent dit voor onze gezondheid en woongenot?

4.12.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de bezwaren geldt dat:

2. De locatie staat naar mening van de gemeente niet ter discussie. Reeds in 2012 zijn plannen ontstaan voor invulling van het gebied op tijdelijke wijze met zonnepanelen. Dat is bij de provincie Drenthe kenbaar gemaakt en heeft erin geresulteerd dat de provincie een ruimtelijke verkenning heeft laten opstellen naar mogelijkheden voor zonneakkers in Drenthe (2014). Bureau ROM3d heeft dat opgesteld en gebleken is dat invulling locatie Daalkampen IV in positieve zin is beoordeeld. De provincie Drenthe heeft het ROM3D rapport overgenomen. De gemeente Borger-Odoorn heeft zich daaraan beleidsmatig geconformeerd. Tevens heeft het college van B&W de locatie als potentiële zonneakker (groot 20 hectare voor 20 jaar) herbevestigd bij besluit van 17 maart 2015. Dit ter overbrugging tot de grond daadwerkelijk voor woningbouw gaat worden gebruikt.

3. De gemeente betreurt het dat de indiener van mening is dat de informatievoorziening te kort schiet. De initiatiefnemer heeft geprobeerd omwonenden zo goed mogelijk te informeren, bijvoorbeeld door middel van inloopavonden. De stukken behorende bij de hiervoor genoemde besluitvorming zijn allemaal openbaar gemaakt.
4. Of er sprake is van een waardevermindering moet blijken. Gelet op de goede landschappelijke inpassing verwacht de gemeente dat er geen negatieve gevolgen zijn. Voor een eventuele daling van de woningwaarde kan de indiener een planschadeverzoek indienen bij de gemeente. De wettelijke grondslag voor zo'n verzoek is artikel 6.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening. Men kan de aanvraag voor tegemoetkoming in planschade indienen tot 5 jaar nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.
5. Het voltage van de technische installaties heeft geen gevolgen voor de gezondheid van omwonenden. De (mogelijk) te gebruiken installaties (zoals transformatoren) wekken een dusdanig zwak magnetisch veld op dat deze geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Om de werking van de Lofar-telescoop niet te benadelen, worden bovendien technische maatregelen voor storingsonderdrukking getroffen, waardoor het elektromagnetisch veld wordt verkleind.
Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom, ZonMw en Milieu Centraal. De Gezondheidsraad heeft een adviserende functie.
6. De camerabewaking die aanwezig zal zijn op het zonnepark heeft geen gevolgen voor de privacy van omwonenden. Reden hiervoor is dat het wettelijk niet is toegestaan om zonder toestemming mensen in de openbaar ruimte te filmen. Er zal om die reden dus ook niet buiten het zonnepark zelf gefilmd mogen worden.
7. Zoals in de toelichting is aangegeven wordt een zonnepark aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit. Er moet worden voldaan aan de geluidsvoorschriften uit het Activiteitenbesluit. Het Activiteitenbesluit bevat standaard waarden voor het beschermingsniveau tegen geluidhinder. Het gaat om het toegestane langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (LAr,LT) en het maximale geluidsniveau (LAmax). Doordat voldaan wordt aan het Activiteitenbesluit, is geluidhinder niet aan de orde.

4.12.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.13 Zienswijze 148

4.13.1 Zienswijze

1. Indiener van de zienswijze heeft bezwaar tegen het plan om 25 hectare aan zonnepanelen te plaatsen pal naast de woonwijk Daalkampen. Indiener geeft aan van de rust en de natuur

rondom de wijk te houden en regelmatig er te recreëren. Dit deel van Drenthe is niet geschikt voor een zonnepark.

2. Indiener van de zienswijze geeft ook aan dat nog onbekend is wat het zonnepark doet met de gezondheid van mensen. Ook verstoot het dieren en vogels, verdwijnt het mooie uitzicht en kunnen woningen in waarde dalen.

4.13.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de bezwaren die de indiener maakt, merkt de gemeente op:

1. De gemeente Borger-Odoorn begrijpt hetgeen indiener in de zienswijze aandraagt. De gemeente voelt zich echter ook verplicht om ruimte te bieden aan de energietransitie welke in Nederland plaatsvindt. Derhalve is al in 2012 gekozen om ter plaatse van het plangebied een zonnepark toe te staan. Ten behoeve hiervan krijgt het huidige akkerland een tijdelijke bestemming. De gemeente is het met indiener oneens dat een landschappelijk ingepast zonnepark de rust verstoort.
2. De gemeente neemt het advies van de GGD ten aanzien van geluid en magnetische straling over. Hierdoor is geen sprake van gezondheidsrisico's. Uit de toelichting blijkt verder dat voldoende rekening is gehouden met de effecten op flora en fauna.

Voor een eventuele daling van de woningwaarde kan de indiener een planschadeverzoek indienen bij de gemeente. De wettelijke grondslag voor zo'n verzoek is artikel 6.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening. Men kan de aanvraag voor tegemoetkoming in planschade indienen tot 5 jaar nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

4.13.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.14 Zienswijze 149

4.14.1 Zienswijze

De belangrijkste bezwaren betreffen:

1. Plan Daalkampen is buiten het beleidskader Zonneoogst geplaatst. Hiermee zijn alle zorgvuldigheidseisen, gebaseerd op Zonneoogst en actueel voortschrijdend inzicht, buiten werking geplaatst. Dit geldt voor inhoudelijke eisen aan het plan en voor eisen wat betreft het democratisch proces.
2. De inbreuk op de woonleefomgeving van bewoners en verblijfsomgeving van recreanten: de locatie pal naast een woonwijk en de omvang van het park in verhouding tot de woonwijk, terwijl voldoende goede alternatieven beschikbaar zijn. Het plan sluit niet aan op de naastgelegen woonwijk (uitzicht vanuit en naar woonwijk, afsluiten met hekken, geen inloop), waardoor het woongenot ernstig wordt aangetast.

3. Het ontbreken van kennis over de gevolgen voor gezondheid en veiligheid (straling, geluid, jeugd), de onderzoeksresultaten van de GGD zijn nog niet binnen.
4. Plan Daalkampen in deze omvang en met deze kenmerken tast het unieke karakter aan van het Drents landschap van dit gebied. De provincie geeft advies over passende mogelijkheden voor Daalkampen. De gemeente volgt dit advies niet.
5. Het totaal ontbreken van participatie en draagvlak (ter inzage leggen van pasklaar plan zonder samenspraak met en invloed van omwonenden en andere belanghebbenden).

Daarnaast heeft indiener ook nog een tweetal vragen:

1. Indiener vraagt aan de gemeente om het huidige plan niet goed te keuren en uit de lopende procedure terug te trekken. Er dient een participatietraject opgestart te worden met de bewoners, waarin de geschiktheid van de locatie naast Daalkampen voor een zonneakker dan wel een alternatieve bestemming wordt onderzocht.
2. Indiener vraagt aan de gemeente om een actieve rol in te nemen ten aanzien van de inpassing van zonneakkers in ons landschap. Hiertoe dient samen met de bevolking geschikte locaties te worden gedefinieerd.

Voor een volledige weergave van de zienswijze wordt hier verwezen naar de bijlage.

4.14.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze #1 en zienswijze #148.

4.14.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.15 Zienswijze 150

4.15.1 Zienswijze

Voor een volledige weergave van de zienswijze wordt hier verwezen naar zienswijze #147, zienswijze #146 en zienswijze #1.

4.15.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze #147, zienswijze #146 en zienswijze #1.

4.15.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.16 Natuur en Milieufederatie Drenthe (zienswijze 151)

4.16.1 Zienswijze

Natuur en milieufederatie Drenthe (hierna NMF) geeft aan dat de onderbouwing en uitwerking van de locatie en landschappelijke inpassing van het zonnepark zeer summier is. Gezien de locatie mogen aan die twee zaken strenge eisen worden gesteld, aldus indiener. Ook is NMF van mening dat uit het plan niet blijkt dat omwonenden tijdig zijn betrokken bij de uitwerking van het plan, terwijl dat een belangrijke voorwaarde is voor de maatschappelijke acceptatie en het realiseren van participatie. Indiener onderbouwt het standpunt met de volgende punten.

1. Locatiekeuze en landschappelijke inpassing

1.1. De locatiekeuze moet beter onderbouwd worden. Feit is dat het plangebied nu nog in gebruik is als agrarisch gebied en dat heeft niet de voorkeur van de gemeente Borger-Odoorn en de provincie Drenthe. Een gedegener ruimtelijke onderbouwing van de locatiekeuze waarbij ook in beeld wordt gebracht welke alternatieven er zijn, is op zijn plaats.

1.2. De beleving en uitstraling van een zonnepark van 17 hectare is wezenlijk anders dan dat van woningbouw. De onderbouwing en uitwerking van de landschappelijke inrichting en de mate van aansluiting bij de omgeving moet derhalve beter.

1.3. De toetsing aan het provinciale en gemeentelijke beleid is ondermaats.

1.4. Uit het landschappelijk inpassingsplan concludeert NMF dat het landschap en de omgeving niet als uitgangspunt maar als sluitpost van het landschappelijk inpassingsplan zijn gehanteerd. In tegenstelling tot wat in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt gesteld, is hier wat NMF betreft wel degelijk sprake van een significante aantasting van de kernkwaliteit landschap.

1.5. NMF ziet geen logische ruimtelijke samenhang met de stedelijke structuur van en de ideeën achter het aangrenzende woongebied Daalkampen. NMF is van mening dat er meer mogelijkheden zijn voor een logische aansluiting, mits daarvoor ook ruimte binnen het plangebied wordt gereserveerd.

2. Maatschappelijk draagvlak en participatie

2.1. NMF geeft aan dat ervaring leert dat bij vergelijkbare ontwikkelingen maatschappelijk draagvlak vooral wordt verkregen door omwonenden zo vroeg mogelijk in het planvormingsproces te betrekken. Uit het planvoornemen blijkt vooral dat er sprake is van *informereren*. Er zijn voor omwonenden geen mogelijkheden om werkelijk deel te nemen aan het planproces of bijvoorbeeld mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de inrichting van het zonnepark en de randen ervan.

NMF geeft aan dat er meer inspanning van de initiatiefnemer mag worden verwacht om de bewoners echt te betrekken. De participatiemogelijkheden zouden veel meer als drager onder het plan moeten worden opgenomen om zo te voldoen aan het provinciale en gemeentelijke beleid.

3. Conclusie

NMF concludeert dat voordat het plan wordt vastgesteld de locatiekeuze en landschappelijke inpassing beter moet worden onderbouwd. Betrokkenheid van omwonenden bij de inrichtingsplannen en de vertaling van de mogelijkheden tot participatie naar het planconcept beter moet worden onderbouwd.

4.16.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de bezwaren die de indiener maakt, merkt de gemeente op:

1. Locatiekeuze en landschappelijke inpassing

1.1. Reeds in 2012 zijn plannen ontstaan voor invulling van het gebied op tijdelijke wijze met zonnepanelen. Dat is bij de provincie Drenthe kenbaar gemaakt en heeft erin geresulteerd dat de provincie een ruimtelijke verkenning heeft laten opstellen naar mogelijkheden voor zonneakkers in Drenthe (2014). Bureau ROM3d heeft dat opgesteld en gebleken is dat invulling locatie Daalkampen IV in positieve zin is beoordeeld. De provincie Drenthe heeft het ROM3D rapport overgenomen. De gemeente Borger-Odoorn heeft zich daaraan beleidsmatig geconformeerd. Tevens heeft het college van B&W de locatie als potentiële zonneakker (groot 20 hectare voor 20 jaar) herbevestigd bij besluit van 17 maart 2015. Dit ter overbrugging tot de grond daadwerkelijk voor woningbouw gaat worden gebruikt.

Voor de gemeente ligt de locatie daarmee vast. Andere locaties voor zonneparken zijn benoemd in het beleidsplan Zonneoogst.

1.2. De gemeente is van mening dat het zonnepark in voldoende mate wordt ingepast in de landschapsstructuur, met aandacht voor de historie van het gebied. Zo wordt het bestaande slotenpatroon, dat verantwoordelijk is voor de landschappelijke compartimentering, gehandhaafd en blijft deze herkenbaar.

1.3. De gemeente is van mening dat de toets aan het provinciaal en gemeentelijk beleid voldoende is. De provincie heeft in haar vooroverlegreactie aangegeven op welke onderdelen de toets aan haar beleid zou kunnen worden uitgebreid. Aan dit advies is gehoor gegeven. Op grond van de zienswijze van de provincie kan worden geconcludeerd dat zij instemt met het plan.

1.4. De gemeente deelt de mening van NMF niet. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 25 ha en daarvan wordt een aanzienlijke oppervlakte gebruikt voor de landschappelijke inpassing. Er is nadrukkelijk rekening gehouden met de bestaande landschappelijke kenmerken zoals het slotenpatroon, groene randen en beplanting in het plangebied.

Overigens is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en ook afschermd beplanting aan de oostzijde is verlaagd naar circa 2 m. Daarnaast wordt een groenstrook uit de wijk doorgetrokken in het zonnepark.

1.5. De gemeente is van mening dat, gezien de voorgenomen inpassing, er reeds sprake is van een aanzienlijke compensatie. Het reserveren van ruimte voor een betere aansluiting staat niet

in verhouding tot de te verwachten opbrengsten.

2. Maatschappelijk draagvlak en participatie

In tegenstelling tot hetgeen NMF stelt is er niet uitsluitend sprake van informeren. Gedurende de periode van terinzagelegging zijn verschillende inloopavonden en overleggen met omwonenden georganiseerd waarbij ook alternatieve voorstellen door omwonenden zijn geleverd. Naar aanleiding van deze reacties is het plan op onderdelen aangepast.

3. Conclusie

Zoals hiervoor al is aangegeven, is de gemeente van mening dat het plan op deze onderdelen voldoende is onderbouwd en uitgewerkt.

4.16.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.17 Provincie Drenthe (zienswijze 152)

4.17.1 Zienswijze

De provincie Drenthe geeft in de zienswijze aan dat er reeds vooroverleg heeft plaatsgevonden. In het advies dat destijds is uitgebracht, heeft de provincie gepleit voor het opdelen van het perceel in enkele compartimenten door middel van opgaande beplanting (struiken en/of bomen). Bij een dergelijke compartimentering blijft de kavelstructuur herkenbaar en wordt voorgesorteerd op een eventueel toekomstige woonbestemming. Verder geeft de provincie aan dat de kaart met landschappelijk inpassing niet geheel duidelijk is en dat een legenda zou helpen. Ook wordt aangegeven dat de provincie in de toekomst een andere werkwijze gaat hanteren. Dit krijgt vorm door het door in de revisie van de Omgevingsvisie Drenthe het zogeheten Combinatiemodel op te nemen. Dit Combinatiemodel is een instrument om samen met de partners integrale oplossingen te ontwikkelen voor een opgave of ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld de energietransitie.

Tenslotte merkt de provincie op dat ambtelijk inmiddels is afgesproken dat de Regels ten aanzien van archeologie worden aangepast om deze helderder en eenduidiger vast te leggen.

4.17.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de zienswijze merkt de gemeente op dat als gevolg van het vooroverleg dat reeds heeft plaatsgevonden de zienswijze niet tot verdere aanpassingen van het bestemmingsplan leidt. Ten aanzien van de landschappelijk inpassing geldt dat het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten op onderdelen is aangepast. Zo wordt onder andere een groenstrook uit de wijk doorgetrokken in het zonnepark, hetgeen tegemoet komt aan het advies van de provincie.

De opmerking van de provincie ten aanzien van archeologie is correct. De regels van het ontwerpbestemmingsplan worden op onderdelen aangepast.

4.17.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.18 Zienswijze 153

4.18.1 Zienswijze

Indiener draagt in de zienswijze de volgende bezwaren aan:

1. Indiener geeft aan dat de regels van het bestemmingsplan Daalkampen voorschriften bevatten ten aanzien van de goothoogte en het kleurgebruik bij de woningen. De intentie hiervan is om te zorgen voor een geleidelijke overgang van landelijke gebied naar bebouwing. Het ontwerpbestemmingsplan doet deze overgang volledig teniet.
2. Indiener geeft ook aan dat voor de bouw kavels aan de rand van de woonwijk Daalkampen tijdens de bouw vijftien procent meer is betaald dan de rest. Het planvoornemen leidt tot waardevermindering van de woningen, aantasting van het woongenot en dus planschade. Indiener geeft aan dat de regels van het bestemmingsplan Daalkampen niet verenigbaar zijn met de gevolgen van het onderhavige bestemmingsplan. Voorbeeld hiervan zijn de in het bestemmingsplan Daalkampen gewenste open doorzichten en groenvoorzieningen.
3. Indiener geeft aan dat wel ooit besloten is om in het onderhavige plangebied een zonnepark aan te leggen maar nooit over deze omvang is gesproken.
4. Indiener adviseert de gemeente om een draagvlakonderzoek te organiseren.
5. Indiener adviseert af te zien van de voorgestelde plannen.
6. Indiener stelt een aantal alternatieven voor:
 - a. Daalkampen IV aan het water;
 - b. Zonnepark opdelen in compartimenten, welke toegankelijk zijn voor bewoners;
 - c. Toekomstige woningbouw met parkaanleg.
7. Indiener geeft ook aan dat het onacceptabel is dat één ondernemer met overheidssubsidie veel geld denkt te kunnen verdienen.

Indiener geeft in een aanvulling op zijn eerste zienswijze aan dat de aanname van de gemeente dat de regels van zone(gebied) 2 niet van toepassing zijn op het zonnepark, pertinent onjuist is. De beschermingsregels van zone 2 zijn ook van toepassing op alle gebieden binnen een straal van twee kilometer vanaf de LOFAR-buitenstations. Indiener concludeert derhalve dat:

1. De procedure voor het bestemmingsplan 'Borger, Zonnepark Daalkampen' moet worden stopgezet;
2. De termijn van de zienswijzetermijn van het ontwerpbestemmingsplan is juridisch onjuist;
3. Deze zienswijze ook aan de gemeenteraad door te sturen;

4. De indiener graag een schriftelijk antwoord over deze zaak ontvangt.

4.18.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de bezwaren die de indiener maakt, merkt de gemeente op:

1. De gemeente is een andere mening toegedaan. De wijk Daalkampen is aan de westzijde met een forse groenstrook afgerond. Deze groenstrook is op twee a drie formele plekken na dicht beplant, en vormt een heldere beëindiging van de wijk. Deze groenstrook blijft volledig behouden.

Doordat het maaiveld van het zonnepark aan de oostzijde lager is dan ter plaatse van de woningen en groenstrook, is er naar mening van de gemeente ook in de nieuwe situatie sprake van een geleidelijke overgang. Bovendien is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen is verlaagd naar 2 m en ook afschermd beplanting aan de oostzijde is verlaagd naar circa 2 m. Daarnaast wordt een groenstrook uit de wijk doorgetrokken in het zonnepark. Het landschappelijke inpassingsplan is hierop aangepast.

2. De prijs die voor de kavels aan de rand van de woonwijk Daalkampen betaald is, betreft een onderwerp dat geen onderdeel is van de onderhavige ruimtelijke procedure. Voor een eventuele daling van de woningwaarde kan de indiener een planschadeverzoek indienen bij de gemeente. De wettelijke grondslag voor zo'n verzoek is artikel 6.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening. Men kan de aanvraag voor tegemoetkoming in planschade indienen tot 5 jaar nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

Zoals hiervoor is aangegeven blijft de groenstrook gehandhaafd. Deze wordt op het terrein van het zonnepark zelfs uitgebreid, zodat wordt bijgedragen aan de geleidelijke overgang. Voorts zijn er slechts enkele doorzichten.

3. De stelling van de indiener dat eerder is besloten om ter plaatse van het plangebied een zonnepark te bestemmen is juist. Reeds in 2012 zijn plannen ontstaan voor invulling van het gebied op tijdelijke wijze met zonnepanelen. Dat is bij de provincie Drenthe kenbaar gemaakt en heeft erin geresulteerd dat de provincie een ruimtelijke verkenning heeft laten opstellen naar mogelijkheden voor zonneakkers in Drenthe (2014). Bureau ROM3d heeft dat opgesteld en gebleken is dat invulling locatie Daalkampen IV in positieve zin is beoordeeld. De provincie Drenthe heeft het ROM3D rapport overgenomen. De gemeente Borger-Odoorn heeft zich daaraan beleidsmatig geconformeerd. Tevens heeft het college van B&W de locatie als potentiële zonneakker (groot 20 hectare voor 20 jaar) herbevestigd bij besluit van 17 maart 2015. Dit ter overbrugging tot de grond daadwerkelijk voor woningbouw gaat worden gebruikt.

Ook is het juist dat over het aantal zonnepanelen destijds niet is gesproken. Dat maakt echter niet dat het onderhavige planvoornemen niet in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Anders gezegd, dat in een eerdere fase van de planvorming niet is ge-

sproken over de omvang van het zonnepark, maakt niet dat het park met de huidige omvang geen doorgang kan krijgen.

4. De gemeente is van mening dat er voldoende invulling is gegeven aan het aspect draagvlak. De initiatiefnemer heeft tijdens de eerste openbare bijeenkomst aangegeven dat er ruimte bestaat om mee te denken aan de inrichting en inpassing van het zonnepark. Hiervoor is mede op verzoek van een aantal bewoners van Daalkampen een bijeenkomst georganiseerd en naar aanleiding van deze bijeenkomst én ook van individuele reacties is het ontwerp en de inpassing van het zonnepark op onderdelen aangepast. Waar mogelijk en redelijkerwijs te verwachten is door initiatiefnemer inzet getoond om draagvlak te creëren en participatie aan het plan. Hiermee wordt daar waar mogelijk aangesloten bij het beleidsplan Zonneoogst.
5. De gemeente gaat niet mee in de zienswijze van de indiener ten aanzien van het afzien van het onderhavige planvoornemen. Wel is het zonnepark naar aanleiding van de zienswijzen en bewonersbijeenkomsten aangepast; zo is de maximale hoogte van de opstelling met zonnepanelen verlaagd naar 2 m en wordt de afschermdede beplanting uitgevoerd met soorten die ook in de wijk voorkomen.
6. De gemeente heeft de alternatieven die de indiener van de zienswijze aandraagt met belangstelling gelezen. De alternatieven leiden echter niet tot aanpassingen in het bestemmingsplan. Op dit moment is de behoefte aan nieuwe woningen niet aanwezig en daarmee vallen de alternatieven a en c af. Alternatief b gaat uit van een openbaar toegankelijk zonnepark. Een (semi) openbaar zonnepark stuit op diverse beperkingen die leiden tot een onuitvoerplan. Het plangebied is in de huidige situatie overigens ook niet toegankelijk.
7. De stellingen die de indiener van de zienswijze aandraagt zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan noch een onderwerp die gemeente aangaat.

Ten aanzien van de aanvulling op de eerste zienswijze merkt de gemeente op dat het correct is dat het zonnepark gelegen is in zone II van LOFAR buitenstation RS305. Dit is ook kenbaar gemaakt door Astron in haar zienswijze. In aanwezigheid van de gemeente Borger-Odoorn zijn afspraken gemaakt tussen de initiatiefnemer van het zonnepark en Astron over de mogelijke gevolgen voor LOFAR door het planvoornemen. Op basis van deze afspraken worden eventuele negatieve beïnvloeding van het meetnetwerk van Lofar door het zonnepark voorkomen. In de regels van het bestemmingsplan zijn voorwaarden opgenomen ten einde verstoring te voorkomen. Derhalve is er geen aanleiding om de procedure stop te zetten.

Ten aanzien van de overige conclusies merkt de gemeente op:

1. De stelling dat de terinzagelegging niet correct is verlopen is onjuist. De terinzagelegging van het onderhavige ontwerpbestemmingsplan was op grond van artikel 3.31 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Deze wettelijke bepalingen schrijven voor dat een bestemmingsplan, voordat deze al dan niet wordt vastgesteld, eerst zes weken ter inzage moet liggen. De gemeente heeft het ontwerpbestemmingsplan vanaf 7 juni tot 19 juli 2018 ter inzage gelegd. Alle zienswijzen die in deze periode

zijn ingediend zijn ontvankelijk en worden door de gemeente behandeld. De gemeente is van mening dat hiermee is voldaan aan alle wettelijke eisen die worden gesteld aan een terinzagelegging.

2. De zienswijze is ook doorgestuurd aan de gemeenteraad van Borger-Odoorn.
3. De indiener van de zienswijze is schriftelijk op de hoogte gesteld van de beantwoording van de zienswijze.

4.18.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.19 Astron (zienswijze 154)

4.19.1 Zienswijze

Astron geeft aan dat LOFAR de grootste radiotelescoop ter wereld is en bestaat uit duizenden kleinere radioantennes die functioneren in onderlinge samenhang. Juist deze antennes kunnen verstoord worden door het in het inpassingsplan voorziene zonnepark Daalkampen. De provincie Drenthe heeft al bij de bouw van LOFAR vanwege de risico's op storende bestraling van de LOFAR-stations, een tweetal zones rond LOFAR opgenomen in de omgevingsverordening. De storingsvrije zone I (400 hectare) valt samen met het centrale LOFAR-gebied. Binnen zone I zijn zonneparken uitgesloten. Zone II is een overlegzone waar vooraf overleg dient te worden gepleegd met Astron om storingen te voorkomen. In deze zone mogen zonneparken het LOFAR-project niet hinderen. De aangewezen zonneparklocatie ligt buiten LOFAR zone I maar in zone II van LOFAR buitenstation RS305. In 2015 heeft Astron een eerste verkennende studie verricht aan panelen, omvormers en bekabeling van een zonnepark; dit om de haalbaarheid te peilen van verder onderzoek gericht op eventuele toekomstige stroomvoorziening van LOFAR-velden met behulp van zonnepanelen. Uit de metingen is duidelijk gebleken dat met name omvormers en bekabeling aanzienlijke hoeveelheden stoorsignalen uitstralen, en dat er ingrijpende, niet nader in kaart gebrachte maatregelen vereist zouden zijn, onder meer afscherming, filtering, aarding en kabelrouting, om verstoring van LOFAR-metingen zoveel mogelijk te voorkomen. Indien oprichting van het zonnepark Daalkampen ondanks de risico's richting LOFAR toch door partijen als wenselijk zou worden gezien, is grondige voorafgaande studie gericht op dit specifieke zonnepark nodig, om vast te stellen of, en zo ja hoe, het beoogde zonnepark met doelgerichte modificaties, bijvoorbeeld aan de installaties en/of aan de inbedding in het landschap, eventueel aan de toelaatbare storingslimiet voor LOFAR-station RS305 zou kunnen voldoen.

Op basis van het bovenstaande heeft ASTRON geen bezwaar tegen de verdergaande planning voor het zonnepark Daalkampen, maar stelt dat dit te zijner tijd alleen in gebruik kan worden genomen wanneer het meetbaar zo weinig EM straling produceert, dat het maximaal toelaatbare stoorniveau in het LOFAR buitenstation RS305 niet wordt overschreden. De hiervoor vereiste metingen zullen middels een nader te bepalen meetinstrument en volgens een nader vast te

stellen meetprotocol moeten worden uitgevoerd. Indiener geeft ook aan dat nader overleg tussen de initiatiefnemers van het zonnepark Daalkampen en ASTRON is gepland voor de week van 16 - 20 juli 2018.

4.19.2 Reactie gemeente Borger-Odoorn

Ten aanzien van de zienswijze merkt de gemeente op dat er in de aanwezigheid van de gemeente Borger-Odoorn afspraken zijn gemaakt tussen de initiatiefnemer van het zonnepark en Astron over de mogelijke gevolgen voor LOFAR door het planvoornemen. Op basis van deze afspraken worden eventuele negatieve beïnvloeding van het meetnetwerk van Lofar door het zonnepark voorkomen. In de regels van het bestemmingsplan zijn voorwaarden opgenomen ten einde verstoring te voorkomen.

4.19.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

5 Wijzigingen bestemmingsplan

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen wordt het bestemmingsplan 'Borger, Zonnepark Daalkampen, waarvan in de periode vanaf 7 juni 2018 tot en met 18 juli 2018 een ontwerp ter inzage lag op een aantal onderdelen gewijzigd. Deze onderdelen worden hieronder besproken en opgedeeld in onderdelen met betrekking tot de toelichting en onderdelen met betrekking tot de bestemmingsplanregels.

5.1 Toelichting

5.1.1 Beekdal

De provincie Drenthe heeft in haar Omgevingsverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van gebieden die zijn aangeduid als Beekdal. In beekdalen is een belangrijke rol voor waterberging is weggelegd. Naar aanleiding van ambtelijke overleg met de provincie is duidelijk dat de bestemmingsregeling voldoet aan Omgevingsverordening. Afgesproken is de toelichting als volgt aan te vullen.

Paragraaf 3.2 Omgevingsverordening wordt aangevuld conform tekstvoorstel (vet):

Ten aanzien van het beekdal (kernkwaliteiten landschap en archeologie) wordt in artikel 2.34 van de Omgevingsverordening opgemerkt dat kapitaalintensieve functies worden geweerd, met uitzondering van kapitaalintensieve functies die van zwaarwegend maatschappelijk belang zijn, er geen reële alternatieven zijn, de functie geen feitelijke belemmering vormt om in de toekomst de afvoer en bergingscapaciteit van het regionale watersysteem te vergroten en het negatieve effect op het watersysteem in het betreffende plan wordt gecompenseerd. Dit houdt bij de aanleg van zonnepanelen in dat goed gemitigeerd wordt door bij de aanleg van de zonnepanelen rekening te houden met water op het maaiveld.

De in het plangebied aanwezige kernkwaliteiten worden met het project niet significant aangetast. De ingrepen in de bodem (aardkundige waarden, landschap, archeologie) zijn beperkt, zo ook wordt archeologisch onderzoek uitgevoerd. Ten behoeve van het project is daarnaast een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarmee de landschappelijke en cultuurhistorische waarden behouden blijven, **en waarbij ruimte is gereserveerd voor water op het maaiveld (zie ook paragraaf 2.2).**

5.1.2 Astron

De paragraaf Kabels en leidingen is aangevuld met informatie over de intentieverklaring die is ondertekend door Astron en de initiatiefnemer van het zonnepark.

5.1.3 Archeologie

De toelichting is uitgebreid met de uitkomsten van een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Er is een grote kans op het aantreffen van archeologische resten. Op grond hiervan, wordt geadviseerd het plangebied nader te onderzoeken met een vervolgonderzoek door middel van proefsleuven in de zone waar het dekzand is aangeboord. De totale omvang van de zone met dekzand is circa 10 hectare en deze zone bevindt zich in het oostelijke deel van het plangebied. Het advies is om tenminste 6% (6000 m²) van deze zone met proefsleuven te onderzoeken.

Daarnaast valt het plangebied binnen een terrein van Provinciaal belang archeologie vanwege het beekdal dat meer dan de helft van het plangebied beslaat. Hierbij geldt dat voor de gebieden met een hoge verwachting, vanwege de ligging in een beekdal met een afdekkende (veraarde) veenlaag, een onderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding (protocol opgraving) dient plaats te vinden en in de gebieden met een beekdalbodem (zonder afdekkende veenlaag) die in een zone met een middelhoge verwachting vallen, kan worden volstaan met een archeologische inspectie na uitvoering van de graafwerkzaamheden. Alle beekdalen zijn aangemerkt als provinciaal belang archeologie.

Er wordt geadviseerd om alle graafwerkzaamheden in de zone in het plangebied waarin beekdalafzettingen zijn gevonden onder archeologische begeleiding te laten plaatsvinden. Voorgesteld wordt om de zones met beekdalafzettingen mét een afdekkende (veraarde) veenlaag intensief archeologisch te laten begeleiden en de zones met beekdalafzettingen zonder afdekkende (veraarde) veenlaag extensief archeologisch te begeleiden waarbij na de graafwerkzaamheden een archeologische veldinspectie zal worden uitgevoerd.

Voor het uitvoeren van dit waarderend onderzoek dient door een senior-KNA-archeoloog eerst een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld dat door de bevoegde overheid moet worden goed-gekeurd.

5.1.4 Advies GGD Drenthe

Op verzoek van de gemeente is GGD Drenthe om advies gevraagd ten aanzien gezondheidsrisico's. Het advies is in de toelichting verwerkt. In het navolgende is het advies samengevat.

1. Elektromagnetische velden

GGD geeft de gemeente als advies om het zonnepark zodanig in te richten dat het elektromagnetische veld ter hoogte van woningen niet hoger is dan 0,4 microtesla, hetgeen overeenkomt met Rijksbeleid bij hoogspanningslijnen. Stralingsdeskundigen van het RIVM verwachten op basis van literatuur dat een zone van 0,4 microtesla rondom zonneparken niet groter zal zijn dan enkele tientallen meters. Naar deze verwachting zijn echter nooit metingen naar verricht.

2. Geluid

GGD geeft de gemeente als advies om strenger dan het Nederlandse beleid te zijn wat betreft geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde gevel. Dit om geluidshinder te voorkomen. Derhalve moet de geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde gevel door de koeling van transformatoren niet hoger zijn dan $L_{den} = 43$ dB.

3. Communicatie

GGD geeft de gemeente als advies om in gesprek te blijven met de bezorgde omwonenden met als doel om hun zorgen beter in kaart te brengen. In de fase van ontwerp en planvorming kan hiermee rekening worden gehouden. GGD kan de gemeente Borger-Odoorn bijstaan in de vertaling van de inhoudelijke informatie in de hier besproken onderwerpen naar publieksinformatie.

Opmerkingen naar aanleiding van het advies.

Ad 1. Elektromagnetische velden

De gemeente sluit zich aan bij het advies van GGD om woningen niet toe te laten in het gebied waar het elektromagnetische veld hoger zou kunnen zijn dan 0,4 microtesla. Zoals GGD aangeeft betreft die afstand die men dan voor die situatie moet aanhouden enkele tientallen meters. Met het planvoornemen is daarvan sprake: de afstand van het zonnepark tot aan de dichtstbijzijnde woning bedraagt ten minste 65 meter. Om de werking van de Lofar-telescoop niet te benadelen, worden bovendien technische maatregelen voor storingsonderdrukking getroffen, waardoor het elektromagnetisch veld wordt verkleind.

Ad 2. Geluid

Het advies van GGD neemt de gemeente ter harte. Zoals in de toelichting is aangegeven wordt een zonnepark aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit. Er worden maatwerkvoorschriften opgelegd om een geluidsbelasting van $L_{den} = 43$ dB af te dwingen.

Ad 3. Communicatie

De gemeente sluit zich aan bij het advies van GGD en is van mening dat het van groot belang is om met omwonenden in gesprek te blijven. Indien de gemeente van toegevoegde waarde acht, wordt GGD uitgenodigd voor het leveren van een bijdrage.

5.1.6 Ladder voor duurzame verstedelijking

In paragraaf 3.1 is een motivering op grond van de Ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen. Op grond van jurisprudentie echter geldt dat een zonnepark geen stedelijke ontwikkeling is zoals bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening. De toelichting is op dit punt aangepast.

5.2 Bestemmingsplanregels en verbeelding

5.2.1 Archeologie

Naar aanleiding van ambtelijk overleg met de provincie Drenthe worden de regels van de bestemming Waarde-Archeologie 4 als volgt aangepast.

Artikel 5.3.5 onder d: de zin “niet-bodemkerende werkzaamheden ten behoeve van het oplossen van een verdichte bodemstructuur (woelen) tot maximaal 0,3 m onder de bouwvoor” wordt gewijzigd in “niet-bodemkerende werkzaamheden ten behoeve van het oplossen van een verdichte bodemstructuur (woelen) tot maximaal 0,1 m onder de bouwvoor (bouwvoordikte 0,3 m)”.

Daarnaast zijn de uitkomsten van het archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (zie 5.1.4) vertaald in de regels.

5.2.2 Astron

Naar aanleiding van de zienswijze van Astron zijn artikel 3.3.1 onder c (specifieke gebruiksregels) en artikel 3.3.2 onder c (voorwaardelijke bepaling bij de gebruiksregels) toegevoegd aan de regels.

Artikel 3.3.1 onder c luidt:

bedrijfsvestiging, -uitbreiding, intensivering van verkeer en andere activiteiten als hierbij elektromagnetische straling ontstaat die een storend effect heeft op de waarnemingen van de LOFAR-radiotelescoop.

Artikel 3.3.2 onder c luidt:

Het gebruik van de gronden ten behoeve van een zonnepark is uitsluitend toegestaan indien door of vanwege dit zonnepark, de door Astron te berekenen maximale elektrische veldsterktheid in het LOFAR buitenstation RS305 niet wordt overschreden. Dit dient zo nodig te worden vastgesteld met een in overleg met het Agentschap Telecom te bepalen meetinstrument en meetprotocol.

5.2.3 Wijzigingsbevoegdheid

Aan de bestemming Agrarisch (artikel 3) is een wijzigingsbevoegdheid toegevoegd die mogelijk maakt om de aanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf - zonnepark’ en de bijbehorende regels te schrappen indien het plan na vaststelling toch niet wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door het ontbreken SDE-subsidie.

Artikel 3.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan te wijzigen door de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - zonnepark' en de bijbehorende bouw- en gebruiksregels te verwijderen, met dien verstande dat:

- a. een termijn van tenminste drie jaar is verstreken na het moment dat dit plan onherroepelijk is geworden;
- b. gedurende die periode geen zonnepark is opgericht, dan wel op dat moment in oprichting is;
- c. een verleende omgevingsvergunning voor het bouwen van een zonnepark is ingetrokken.

Colofon

Opdrachtgever

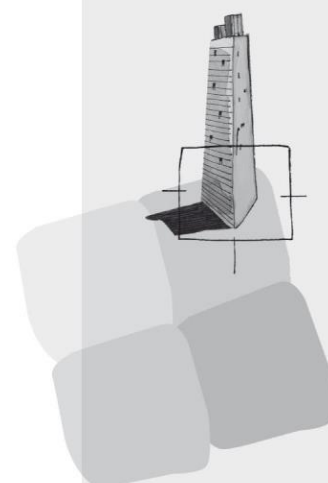
Gemeente Borger-Odoorn

Rapport

R. Kooijman

Projectnummer

030.00.02.83.00.00

BügelHajema Adviseurs
bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
9401 GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en

Assen en Leeuwarden